

De Zeespriet-kroonslak *Doto pinnatifida* (Montagu, 1804) nu ook in Nederland!

Fig. 1. Zeespriet-kroonslak, Noordzee, 2016. Alle waargenomen Zeespriet-kroonslakken werden aangetroffen op Zeespriet, een hydroïd waarmee de soort zich voedt. Bron: onderwaterbeelden.org.

Floor Driessen

A new species of nudibranch for the Netherlands: *Doto pinnatifida* (Montagu, 1804)

Summary

A new nudibranch species for the Netherlands has been discovered: *Doto pinnatifida*. Divers visited shipwrecks on the Brown Ridge during an expedition by Foundation Duik de Noordzee school in June 2016 and encountered this species on its feeder hydroïd *Nemertesia antennina*.

De **Zeespriet-kroonslak** *Doto pinnatifida* (Montagu, 1804) is de zevende in Nederland voorkomende soort uit de familie van de kroonslakken (Dotidae). Deze familie kenmerkt zich door rhinoforen (reuksprietten) die in een kroonvormige schede op de kop staan. De cerata (uitstulpingen op de rug) staan in twee rijen gepaard aan weerszijden van de rug. Kroonslakken voeden zich met hydroïdpoliepen. *Doto pinnatifida* is een zeenaaktslakkensoort die zich uitsluitend voedt met de hydroïd Zeespriet *Nemertesia antennina* (fig. 1, 2). Het is een karakteristieke eigenschap van de soort en daarom wordt voorgesteld om deze soort de Nederlandse naam Zeespriet-kroonslak te geven.

Kenmerken

De Zeespriet-kroonslak is in 1804 voor de wetenschap beschreven door Montagu. De soort komt algemeen en wijdverspreid voor rond de Britse eilanden en het verspreidingsgebied strekt zich naar het noorden uit tot Scandinavië en naar het zuiden tot het noorden van Spanje. De soort is afhankelijk van het voorkomen van de voedselsoort, Zeespriet. Deze hydroïdpoliep komt voor op harde ondergronden in gebieden waar een matige tot

Fig. 2. Zeespriet-kroonslak, Noordzee, 2016. Een Nederlands exemplaar van de Zeespriet-kroonslak werd aangetroffen op Zeespriet op het scheepswrak van de Elatma. Foto Floor Driessen.

Fig. 3. Zeespriet-kroonslak, Noordzee, 2016. Op dit exemplaar zijn de zwart getipte knobbeltjes aan de zijkanten van het lichaam goed zichtbaar. Ook de zwarte pigmentatie aan de binnenrand van de kroon is duidelijk te zien. Foto Martijn Spierenburg.

sterke stroming optreedt. Zeespriet wordt in het Nederlandse kustgebied, de Oosterschelde en Grevelingen niet aangetroffen. Op het Noordzee strand (ook dat van Zeeland) spoelt de soort zo nu en dan aan.

De Zeespriet-kroonslak is één van de grootste kroonslakken en kan tot 30 mm lang worden. Het meest onderscheidende kenmerk is de aanwezigheid van zwart getipte knobbeltjes aan de zijkanten van het lichaam en op de cerata. Deze knobbeltjes kunnen ook op de rugzijde voorkomen. Een andere kroonslaksoort met deze eigenschap is *Doto tuberculata* (www.habitas.org). Deze soort is nog niet in de Nederlandse wateren aangetroffen. Een ander karakteristiek kenmerk voor de Zeespriet-kroonslak is de aanwezigheid van zwarte vlekjes op de randen van de kroonvormige schede van de rhinoforen (fig. 3).

De vondst tijdens Expeditie Zuid 2016

Tijdens 'Expeditie Zuid 2016' van Stichting Duik de Noordzee schoen bezochten duikers vijftien scheepswrakken. Op drie verschillende locaties werden Zeespriet-kroonslakken waargenomen en onderzocht. De waarneming op het scheepswrak 'Elatma' betreft de eerste en enige waarneming van de soort op Nederlands grondgebied. Er zijn geen eerdere waarnemingen of aanspoelingen van de soort in Nederland bekend. Het wrak van de Elatma (Hydro nr. 2811) ligt net ten zuiden van de Bruine Bank. De soort werd gevonden op 15 juni 2016 op Zeespriet, op een diepte van 36 meter. Er werden ook karakteristieke eisenoren van de kroonslak op de stam van Zeespriet aangetroffen. Die zien eruit als een in een harmonicavorm gevouwen plat, wit lint en ze bevatten duizenden eieren.

Stichting Duik de Noordzee schoon

Stichting Duik de Noordzee schoon organiseert jaarlijks enkele expedities. Wrakduikers bergen zoveel mogelijk verloren vis-

netten, lood en kunstaas op Noordzeewrakken. Biologen monitoren de biodiversiteit op de wrakken en aan boord op de geborgen netten. Expeditie Zuid 2016, de negende expeditie sinds 2011, stond in het teken van het beschermen van de scheepswrakken in de Zuidelijke Noordzee. Tijdens de expedities van de stichting zijn in totaal 20.000 kg netten en 12.000 kg lood geborgen en ook zijn er inmiddels tientallen voor Nederland nieuwe en zeldzame soorten ontdekt. Tijdens Expeditie Zuid 2016 werd ook het zeldzame Goudstipje *Cumanotus beaumonti* waargenomen. Deze zeenaaktslak is sinds mei 2010 bekend uit Nederland, maar pas enkele keren waargenomen. De vondst van het Goudstipje tijdens Expeditie Zuid 2016 is meteen ook de eerste waarneming van de betreffende soort op het Nederlandse deel van de Noordzee.

Dankwoord

Met dank aan Bernard Picton voor de bevestiging van de determinaties van *Doto pinnatifida* op basis van foto's en Stichting Duik de Noordzee schoon voor het organiseren van Noordzee expedities.

Bovenstaande tekst is grotendeels gebaseerd op het bericht dat de auteur namens Stichting ANEMOON op 10-07-2016 op naturetoday.com plaatste.

Geraadpleegde bronnen

HABITAS.ORG. www.habitas.org.uk/marinelifespecies.asp?item=W12880. Geraadpleegd 13-07-2016

NATURETODAY. www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=22840.

Adres van de auteur

driessen.floor@gmail.com

Stichting ANEMOON; Stichting Duik de Noordzee schoon